

Maturitná skúška 2013

**Správa o výsledkoch
externej časti
a písomnej formy internej časti
maturitnej skúšky z nemeckého jazyka**

úroveň B2

PhDr. Juraj Sýkora
Mgr. Beáta Michelčíková

Bratislava 2013

Vysvetlivky

MS	–	maturitná skúška
EČ	–	externá časť (maturitnej skúšky)
N	–	veľkosť štatistického súboru, počet žiakov
BA	–	Bratislavský kraj
TT	–	Trnavský kraj
TN	–	Trenčiansky kraj
NR	–	Nitriansky kraj
ZA	–	Žilinský kraj
BB	–	Banskobystrický kraj
PO	–	Prešovský kraj
KE	–	Košický kraj
Sig.	–	obojsstranná signifikancia, štatistická významnosť
N13B2	–	označenie testu z anglického jazyka úroveň B2
<i>P.Bis.</i>	–	Point Biserial, parameter medzipoložkovej korelácie
<i>r</i>	–	korelačný koeficient, koeficient vecnej signifikancie
položka (testová)	–	príklad, úloha, otázka v teste určená na riešenie a hodnotená (0, 1) v hrubom skóre
np	–	národný priemer
Obťažnosť	–	označuje obťažnosť testových položiek vo forme testu č. 7026
Obťažnosť 2	–	označuje obťažnosť testových položiek vo forme testu č. 7227

ÚVOD	3
1 CHARAKTERISTIKA TESTU EČ MS Z NEMECKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B2	4
2 VÝSLEDKY TESTU EČ MS Z NEMECKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B2	7
VŠEOBECNÉ VÝSLEDKY	7
ÚDAJE O POČTOCH TESTOVANÝCH ŽIAKOV	9
ROZDIELY VO VÝSLEDKOCH PODĽA TYPU ŠKOLY	10
ROZDIELY VO VÝSLEDKOCH PODĽA KRAJOV.....	11
ROZDIELY VO VÝSLEDKOCH PODĽA ZRIAĐOVATEĽA	11
ROZDIELY VO VÝSLEDKOCH PODĽA VEĽKOSTI ŠKOLY	12
ROZDIELY VO VÝSLEDKOCH PODĽA POHLAVIA.....	13
ROZDIELY VO VÝSLEDKOCH PODĽA ZNÁMKY	13
ROZDIELY VO VÝSLEDKOCH PODĽA VYUČOVACIEHO JAZYKA	14
ROZDELENIE ŽIAKOV S ÚSPEŠNOSŤOU MENŠOU ALEBO ROVNOU 33 %.....	14
PREPOJENIE ÚSPEŠNOSTI A PERCENTILU	15
ÚSPEŠNOSŤ PODĽA JEDNOTLIVÝCH ZRUČNOSTÍ.....	16
3 INTERPRETÁCIA VÝSLEDKOV TESTU EČ MS Z NJ ÚROVEŇ B2	18
CHARAKTERISTIKY POLOŽIEK.....	18
OBŤAŽNOSŤ POLOŽKY	18
CITLIVOSŤ POLOŽKY.....	18
NERIEŠENOSŤ POLOŽKY	20
MEDZIPOLOŽKOVÁ KORELÁCIA.....	20
4 ANALÝZA POLOŽIEK TESTU EČ MS Z NJ ÚROVEŇ B2, 2013	21
ČASŤ POČÚVANIE S POROZUMENÍM	21
ČASŤ GRAMATIKA A LEXIKA.....	24
ČASŤ ČÍTANIE S POROZUMENÍM	26
5 VYHODNOTENIE PÍSOMNEJ FORMY INTERNEJ ČASTI MS Z NJ ÚROVEŇ B2	28
ZÁVER A ODPORÚČANIA DO PRAXE	31
LITERATÚRA	34

Úvod

Dňa 13. marca 2013 sa konala externá časť maturitnej skúšky (EČ MS) a písomná forma internej časti maturitnej skúšky (PFIČ MS) z nemeckého jazyka v úrovni B2.

Cieľom EČ MS a PFIČ MS je overiť a zhodnotiť tie vedomosti a zručnosti maturantov, ktoré nie je možné v dostatočnej miere overiť v ústnej forme internej časti maturitnej skúšky.

Vysoká objektivita a validita skúšky zaručuje porovnateľné výsledky pre žiakov z celého Slovenska.

Predkladaná správa dokladuje korektnosť a exaktnosť maturitnej skúšky a spracovania jej výsledkov. Vychádzame zo *Záverečnej správy zo štatistického spracovania testu z nemeckého jazyka úroveň B2* (Mrva, 2013) a *Záverečnej správy o výsledkoch PFIČ z nemeckého jazyka úroveň B2* (kol., 2013).

V prvej kapitole správy sa venujeme charakteristike testu EČ MS. Hovoríme o jeho štruktúre, proporčnom zastúpení položiek, špecifikácii jednotlivých častí testu EČ MS.

V druhej kapitole predkladáme výsledky testu EČ MS z nemeckého jazyka úroveň B2. Hodnotíme ich z pohľadu národného priemeru, kraja, zriaďovateľa, pohlavia a známky. Hodnotíme úspešnosť v teste EČ MS podľa jednotlivých zručností. Uvádzame aj charakteristiku žiakov, ktorí nedosiahli požadovanú hranicu úspešnosti v teste viac ako 33 %.

V tretej kapitole sa venujeme interpretácii výsledkov testu EČ MS. Charakterizujeme štatistické ukazovatele testových položiek.

Štvrtá kapitola prináša charakteristiku PFIČ MS z nemeckého jazyka úroveň B2 a interpretáciu dosiahnutých výsledkov.

V závere sumarizujeme štatistické zistenia smerované k hodnoteniu výkonov populačného ročníka a k overeniu meracieho nástroja.

Informácie, ktoré správa prináša, sú určené tvorcom testov, didaktikom jednotlivých predmetov, kompetentným pracovníkom v problematike hodnotenia výsledkov vzdelávania, pedagógom i samotným žiakom, pripravujúcim sa na maturitnú skúšku z nemeckého jazyka.

V správe vychádzame z variantu testu 7026. Uvedený variant testu ako aj *Kľúč správnych odpovedí* sú zverejnené na www.nucem.sk v sekcii Maturita 2013.

1 Charakteristika testu EČ MS z nemeckého jazyka úroveň B2

Test externej časti maturitnej skúšky úrovne B2 je určený predovšetkým maturantom gymnázií, ale taktiež maturantom stredných odborných škôl, ktorí si vybrali túto úroveň predmetu a súčasne spĺňajú tieto podmienky:

- pripravujú sa na maturitnú skúšku z tohto jazyka,

- počas svojho štúdia dosiahli úroveň samostatného používateľa cudzieho jazyka (B2 - *Mittelstufe*).

Test rešpektuje obsah zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vyhlášky MŠ SR č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách a obsah *Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z nemeckého jazyka pre úroveň B2*.

Test EČ MS z nemeckého jazyka pre úroveň B2 sa skladal z troch častí:

- počúvanie s porozumením
- gramatika a lexika
- čítanie s porozumením

Obsahom a úrovňou náročnosti zodpovedal komunikačnej úrovni B2 Spoločného európskeho referenčného rámca pre cudzie jazyky.

Cieľom testu bolo preveriť jazykové kompetencie žiaka v týchto zručnostiach:

- počúvanie a čítanie s porozumením,
- lingvistická kompetencia.

V teste boli použité úlohy dvoch typov:

- úlohy s výberom odpovede,
- úlohy s krátkou odpoveďou (pozri tabuľka č. 1).

Tab. 1 Rozloženie úloh v teste EČ MS z nemeckého jazyka úroveň B2

	Počúvanie s porozumením	Gramatika a lexika	Čítanie s porozumením
úlohy s výberom odpovede	13	20	13
úlohy s krátkou odpoveďou	7	20	7

Pokyny k úlohám v teste boli v nemeckom jazyku. Ak si to druh testovej úlohy vyžadoval, bolo uvedené vzorové riešenie.

V časti testu **Počúvanie s porozumením** mali žiaci preukázať, ako porozumeli základným informáciám a riešili úlohy typu multiple choice – výber z viacerých možností, doplňovanie a pod.

Cieľom tejto časti testu bolo preveriť schopnosť žiakov detailne počúvať hovorený prejav v nemeckom jazyku, porozumieť mu a získať z neho informácie potrebné na splnenie úlohy. Úlohy testovali okrem celkového porozumenia textu aj pochopenie hlavnej myšlienky, podstatných informácií, špecifických a dôležitých detailov, porozumenie a pochopenie vzťahov, názorov, pocitov, nálad, postojov, zámerov a rozoznanie komunikatívnej funkcie výpovedí.

Na vyriešenie tejto časti testu mali žiaci 30 minút.

Úlohy sa viazali k trom nahrávkam. Každú z nich žiaci počuli dvakrát. Pred počúvaním nahrávky mali dve minúty na prečítanie úloh, po skončení počúvania pol minúty na dokončenie práce na úlohách.

Texty na počúvanie boli nahraté hovoriacimi, pre ktorých je nemecký jazyk rodným alebo pracovným jazykom, ktorý zvládli na pokročilej úrovni (C1, C2), používajú medzinárodne akceptované varianty štandardnej výslovnosti, nehovoria miestnym dialektom, majú zreteľnú výslovnosť a primerané tempo reči. Texty neobsahovali slangové, špecifické a málo frekvencované technické výrazy, nahrávky boli bez sprievodných rušivých zvukov.

V tejto časti testu boli zastúpené texty dialogického charakteru. Tematicky boli blízke testovanej cieľovej skupine, boli prevzaté z autentických materiálov z rôznych zdrojov masovokomunikačných prostriedkov.

V časti testu **Gramatika a lexika** sa testovali znalosti gramatických štruktúr a slovnej zásoby a ich správne použitie v kontexte. Žiaci mali dopĺňať adekvátne gramatické tvary na základe výberu z viacerých možností, dopĺňať do kontextu slová, ktoré mali k dispozícii v banke slov alebo mali zadané ich začiatkové písmená.

Cieľom tejto časti testu bolo preveriť pomocou receptívnych a produktívnych kontextualizovaných úloh, ako žiaci zvládli osnovami predpísaný rozsah gramatických štruktúr a slovnej zásoby, overiť ich schopnosť používať jazyk v rôznych kontextoch.

Odporúčaný čas na vyriešenie tejto časti testu bol 45 minút.

Úlohy sa viazali k trom východiskovým textom. Tieto boli autentické. Tematicky boli zamerané na témy vymedzené v cieľových požiadavkách, jazykové štruktúry a slovná zásoba zodpovedali úrovni B2.

V časti testu **Čítanie s porozumením** sa zisťovalo, ako žiaci porozumeli obsahu textu, či pochopili jeho hlavné myšlienky, základné súvislosti a vyriešili úlohy doplňovacieho typu, výberu z viacerých možností, resp. určenia správnosti alebo nesprávosti výpovede.

Niektoré úlohy boli globálne, iné preverovali selektívne a detailné porozumenie textu, odhad neznámych slov z kontextu, pochopenie štruktúry textu a rozpoznanie komunikatívnej funkcie výpovedí.

Cieľom bolo preveriť schopnosť žiakov presne a efektívne čítať rôzne texty v nemeckom jazyku, porozumieť im a získať z nich informácie potrebné na vyriešenie úloh.

Odporúčaný čas na vypracovanie tejto časti testu bol 45 minút.

Úlohy vychádzali z troch východiskových textov, ktoré boli prevzaté z autentických materiálov, čiastočne didakticky upravené pre potreby danej komunikačnej úrovne. Texty obsahovali aj určité percento neznámej slovnej zásoby, čím sa overovalo, či žiaci dokážu odhadnúť význam neznámej slovnej zásoby z kontextu.

Úlohy v teste B2 boli zamerané na reprodukciu a jednoduché myšlienkové operácie (porozumenie, priradenie, triedenie, porovnanie, jednoduchá aplikácia), jadro tvorili úlohy vyžadujúce zložitejšie myšlienkové operácie (analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, hodnotenie, overovanie). Niekoľko úloh si vyžadovalo tvorivý prístup (zložitejšia aplikácia, riešenie problémovej situácie, objavovanie nových myšlienok a vzťahov).

Položky mali rôznu obťažnosť, prevažovali položky so strednou obťažnosťou, pričom test obsahoval aj veľmi ľahké a veľmi obťažné položky, aby bol vyvážený a dobre diferencoval úspešnejších a menej úspešných žiakov.

2 Výsledky testu EČ MS z nemeckého jazyka úroveň B2

Všeobecné výsledky

Celková úspešnosť testu dosiahla **44,5 %**. Riadok maximum uvádza maximálnu hodnotu úspešnosti, ktorú dosiahol žiak (žiaci) v teste a riadok minimum minimálnu úspešnosť, ktorá bola v teste dosiahnutá. V teste NJ B2 bolo dosiahnuté maximum 93,3 % a minimum 5,8 %.

Priemerná úspešnosť v časti testu **Počúvanie s porozumením** bola **46,7 %** (maximum 100 % a minimum 0 %).

Priemerná úspešnosť v časti testu **Gramatika a lexika** dosiahla **46,1 %** (maximum 100 % a minimum 7,5 %).

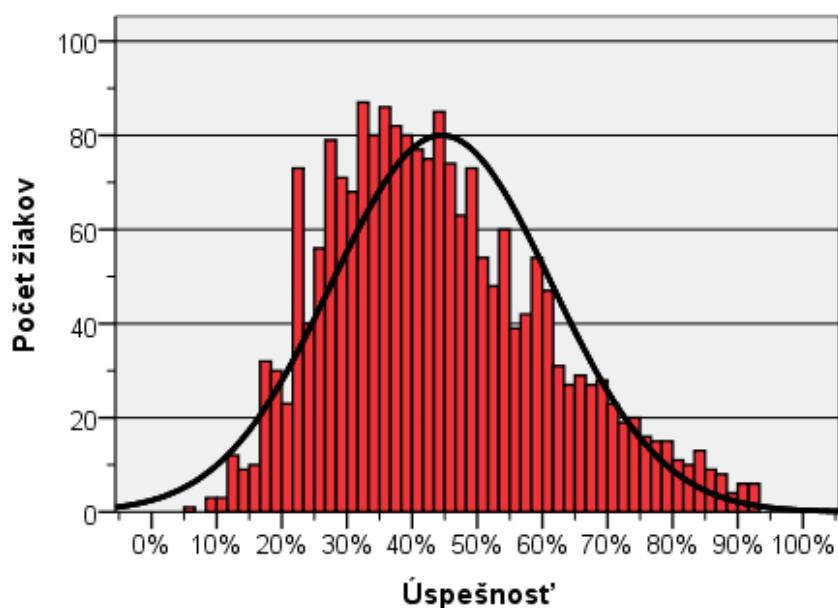
Priemerná úspešnosť v časti testu **Čítanie s porozumením** bola **40,7 %** (maximum 100 % a minimum 0 %).

Najúspešnejšou bola teda časť *Počúvanie s porozumením* a najmenej úspešnou časť *Čítanie s porozumením*.

Z už spomínaných charakteristík v tabuľke č. 2 a z histogramu (viď obr. 1) predpokladáme mierne vyššiu náročnosť testu pre testovanú populáciu. Priemerná úspešnosť testu zodpovedá jeho charakteru (normatívny test). Spôľahlivosť merania $\alpha = 0,914$ (Cronbachovo alfa) považujeme za dostatočne vysokú.

Tab. 2 Výsledné psychometrické charakteristiky testu NJ B2

Nemecký jazyk úroveň B2 2013 - psychometrické charakteristiky testu (úspešnosť)				
	Časť			
	Počúvanie	Gramatika	Čítanie	Spolu
Počet testovaných žiakov	2032	2033	2033	2033
Maximum	100,0	100,0	100,0	93,3
Minimum	,0	7,5	,0	5,8
Priemer	46,7	46,1	40,7	44,5
Štandardná odchýlka	17,7	18,4	21,1	16,9
Štandardná chyba priemernej úspešnosti	,4	,4	,5	,4
Cronbachovo alfa	,744	,862	,803	,914
Štandardná chyba merania pre úspešnosť	8,9	6,8	9,3	5,0

Obr. 1 Výsledný histogram úspešnosti testu NJ B2

Údaje o počtoch testovaných žiakov

Test z nemeckého jazyka úroveň B2 v školskom roku 2012/2013 riešilo 2 033 žiakov. Najviac žiakov bolo z Prešovského a najmenej z Košického kraja (pozri tab. č.3).

Tab. 3 Počet škôl a žiakov podľa krajov – NJ B2

Nemecký jazyk úroveň B2 2013 - počet škôl a žiakov podľa kraja

Kraj		Školy		Žiaci	
		počet	%	počet	%
	BA	35	17,1%	255	12,5%
	TT	24	11,7%	275	13,5%
	TN	19	9,3%	208	10,2%
	NR	25	12,2%	272	13,4%
	ZA	23	11,2%	235	11,6%
	BB	29	14,1%	232	11,4%
	PO	28	13,7%	401	19,7%
	KE	22	10,7%	155	7,6%
	Spolu	205	100,0%	2033	100,0%

Najviac žiakov (73,7 %) bolo zo štátnych škôl, najmenej (9,3 %) zo súkromných škôl (pozri tab. č. 4).

Tab. 4 Počet škôl a žiakov podľa zriaďovateľa – NJ B2

Nemecký jazyk úroveň B2 2013 - počet škôl a žiakov podľa zriaďovateľa					
		Školy		Žiaci	
		počet	%	počet	%
Zriaďovateľ	Štátne školy	151	73,7%	1662	81,8%
	Súkromné školy	19	9,3%	126	6,2%
	Cirkevné školy	35	17,1%	245	12,1%
	Spolu	205	100,0%	2033	100,0%

Z celkového počtu žiakov tvorili 97,1 % žiaci gymnázií, 2,9 % žiaci stredných odborných škôl a konzervatórií (pozri tab. č. 5).

Tab. 5 Počet škôl a žiakov podľa typu školy – NJ B2

Nemecký jazyk úroveň B2 2013 - počet škôl a žiakov podľa typu školy					
		Školy		Žiaci	
		počet	%	počet	%
Typ školy	GYM	176	85,9%	1975	97,1%
	SOŠ a konzervatóriá	29	14,1%	58	2,9%
	Spolu	205	100,0%	2033	100,0%

Test z nemeckého jazyka úroveň B2 riešilo 32,9 % chlapcov a 67,1 % dievčat (pozri tab.č.6).

Tab. 6 Počet žiakov podľa pohlavia – NJ B2

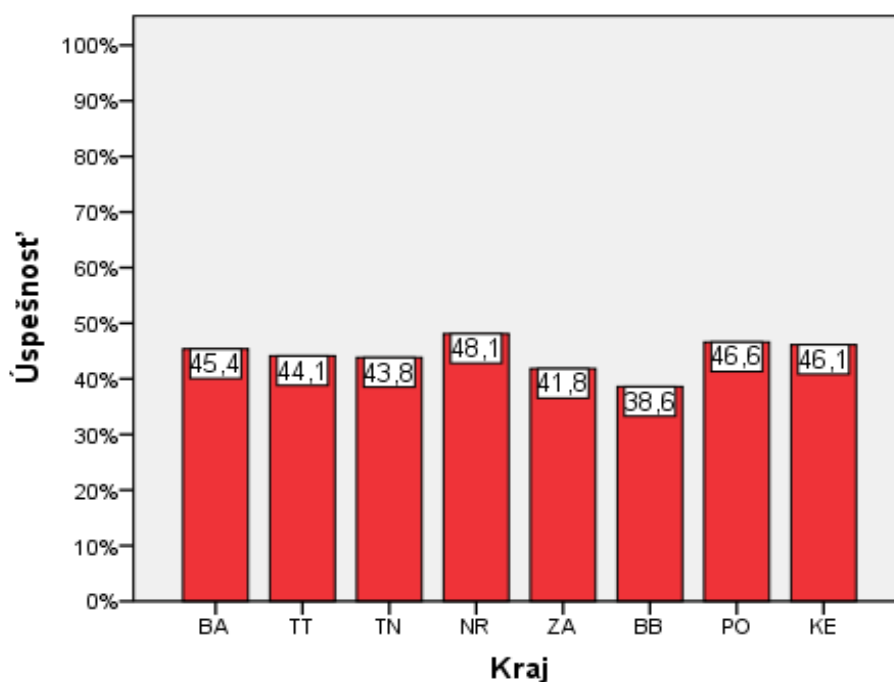
Nemecký jazyk úroveň B2 2013 - počet žiakov podľa pohlavia			
		počet	%
Pohlavie	chlapci	668	32,9%
	dievčatá	1365	67,1%
	Spolu	2033	100,0%

Rozdiely vo výsledkoch podľa typu školy

Podiel gymnazistov v testovanej populácii bol 97,1%, keďže mali povinnosť maturovať na úrovni B2. Národný priemer je teda určovaný predovšetkým týmito žiakmi, a preto nebudeme porovnávať jednotlivé skupiny žiakov podľa druhu školy s národným priemerom.

Rozdiely vo výsledkoch podľa krajov

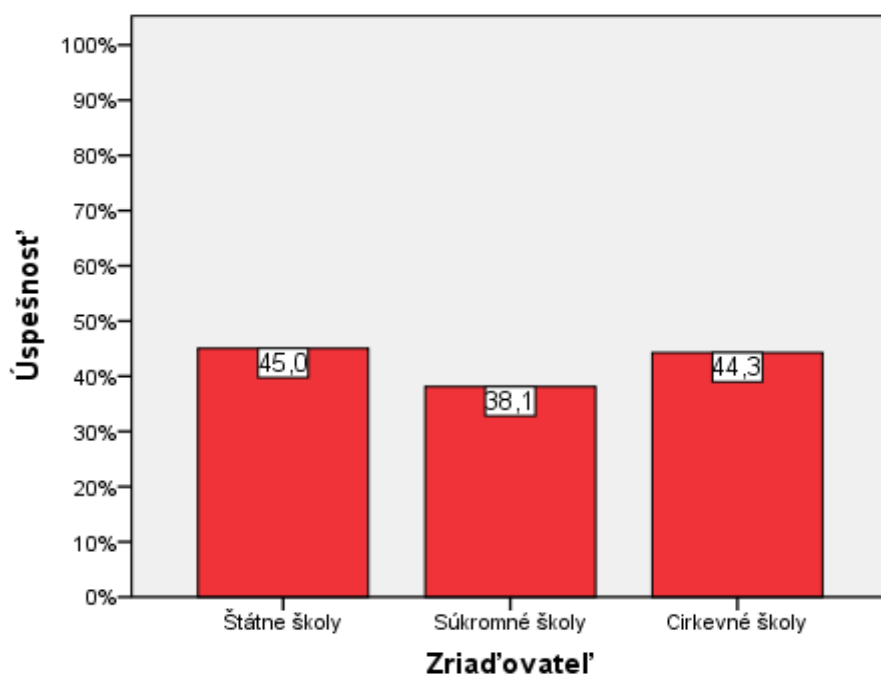
Ako vidíme na obrázku 3, v teste NJ B2 najvyššiu úspešnosť dosiahli žiaci Nitrianskeho kraja (48,1%) a najnižšiu žiaci Banskobystrického kraja (38,6%). Žiaci Banskobystrického kraja dosiahli nižšiu priemernú úspešnosť ako žiaci Nitrianskeho, Prešovského a Košického kraja na úrovni miernej vecnej signifikancie. Úspešnosť v ostatných krajoch je porovnateľná s národným priemerom. Do úvahy je potrebné brať aj fakt, že úspešnosť kraja ako celku je daná tak počtom maturujúcich žiakov v konkrétnom kraji ako aj ich úspešnosťou v riešení testu.

Obr. 3 Úspešnosť podľa kraja – NJ B2

Rozdiely vo výsledkoch podľa zriaďovateľa

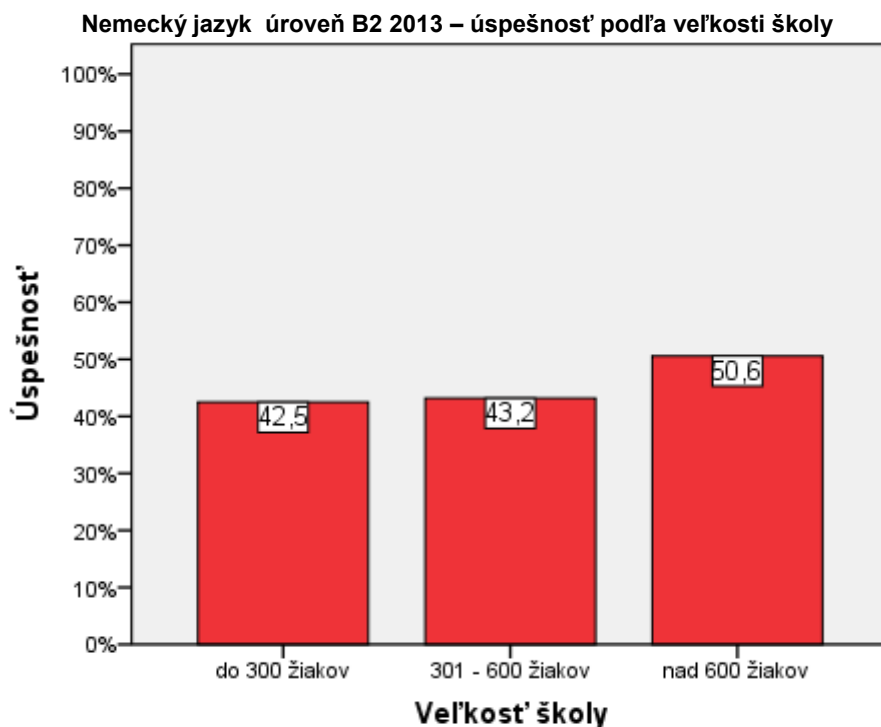
V teste NJ B2 dosiahli najvyššiu úspešnosť žiaci štátnych škôl (45,0 %), úspešnosť žiakov cirkevných škôl bola o niečo nižšia (44,3 %). U žiakov súkromných škôl bola úspešnosť 38,1%. Rozdiely v priemernej úspešnosti žiakov škôl podľa zriaďovateľa v teste z NJ úroveň B2 **nie sú vecne významné** (pozri obr. 4).

Obr. 4 Úspešnosť podľa zriaďovateľa – NJ B2

Rozdiely vo výsledkoch podľa veľkosti školy

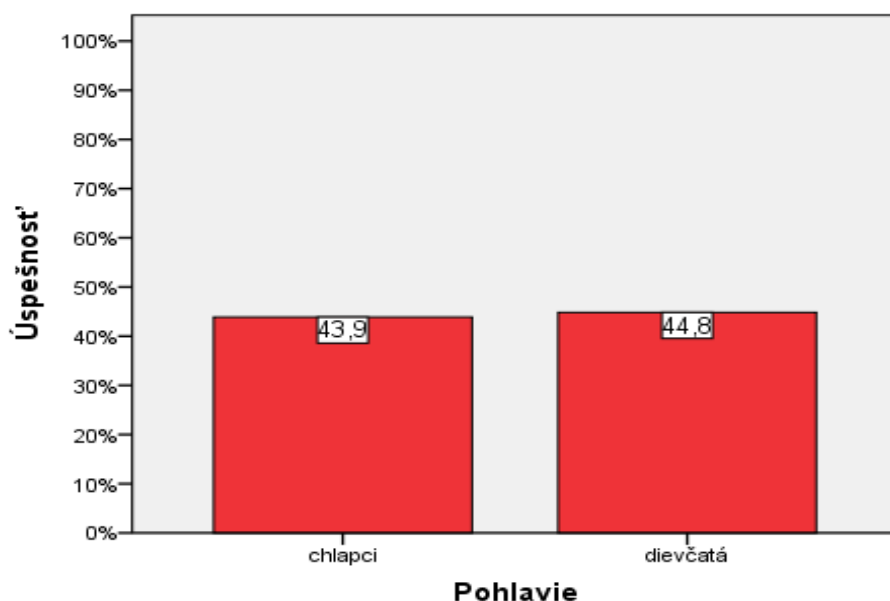
Žiaci škôl s veľkosťou do 300 žiakov dosiahli nižšiu priemernú úspešnosť ako žiaci škôl s veľkosťou nad 600 žiakov na úrovni miernej vecnej signifikancie.

Obr. 5 Úspešnosť podľa veľkosti školy - NJ B2

Rozdiely vo výsledkoch podľa pohlavia

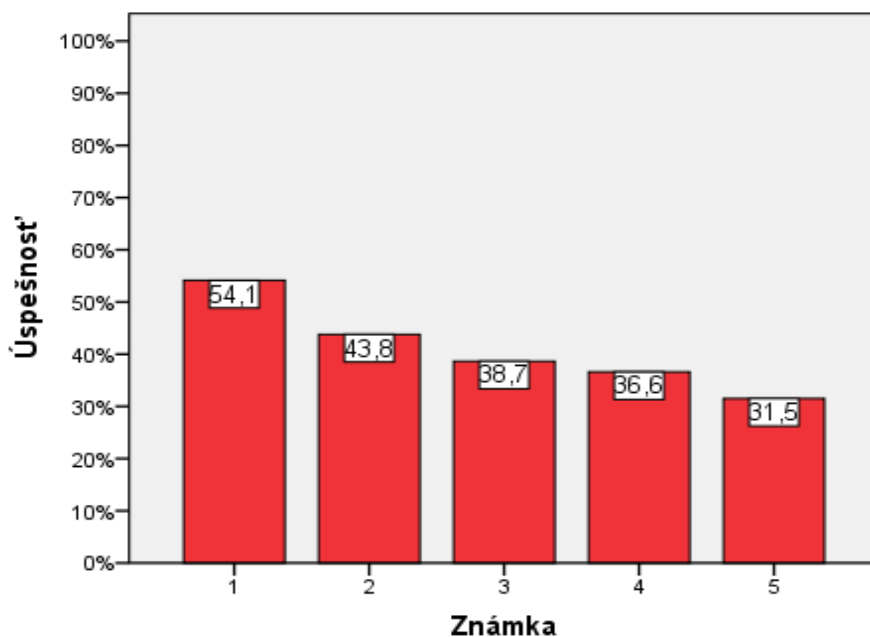
Výsledky tak chlapcov ako aj dievčat sú porovnateľné s národným priemerom (pozri obr. 6).

Obr. 6 Úspešnosť podľa pohlavia – NJ B2

Rozdiely vo výsledkoch podľa známky

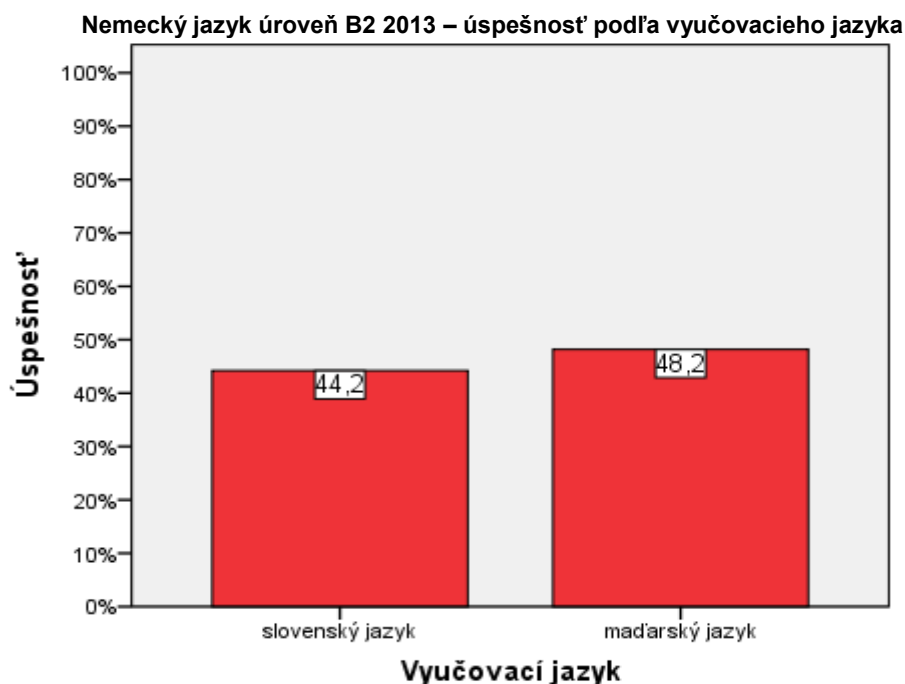
Úspešnosť maturantov v teste NJ B2 korešponduje s ich výsledkami počas štúdia. Najväčšie rozdiely sú medzi priemernými úspešnosťami jednotkárov, štvorkárov a päťkárov, ktoré sa najviac líšia od národného priemeru, a to na úrovni strednej, resp. silnej vecnej signifikancie (pozri obr. 7).

Obr. 7 Úspešnosť podľa známky – NJ B2

Rozdiely vo výsledkoch podľa vyučovacieho jazyka

Medzi priemernou úspešnosťou žiakov škôl s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským nebol vecne signifikantný rozdiel. Žiaci škôl s vyučovacím jazykom slovenským tvorili viac ako 91% vzorky, preto aj národný priemer je určovaný predovšetkým ich priemerom.

Obr. 8 Úspešnosť podľa vyučovacieho jazyka - NJ B2

Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou alebo rovnou 33 %

Úspešnosť viac ako 33 % nedosiahlo 558 žiakov, čo je 27,5 % maturantov z nemeckého jazyka na tejto úrovni (pozri tab. 7). Test ako celok sa ukázal ako mierne náročnejší pre danú testovanú populáciu.

Tab. 7 Žiaci s úspešnosťou menšou ako 33 % - NJ B2

		Pohlavie		Spolu
		chlapci	dievčatá	
Druh školy	GYM	197	356	553
	SOŠ a konzervatóriá	3	2	5
Spolu		200	358	558

Prepojenie úspešnosti a percentilu

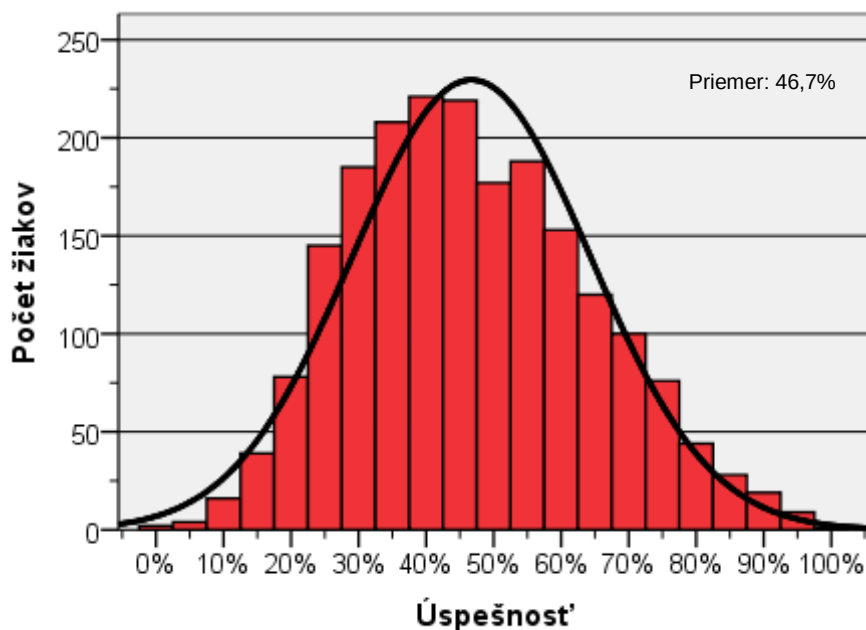
Tab. 8 Prepojenie úspešnosti a percentilu - NJ B2

	Úspešnosť	Percentil	Počet žiakov
1	5,8	,0	1
2	9,2	,0	3
3	10,8	,2	1
4	11,7	,2	2
5	12,5	,3	6
6	13,3	,6	6
7	14,2	,9	3
8	15,0	1,1	6
9	15,8	1,4	10
10	16,7	1,9	4
11	17,5	2,1	14
12	18,3	2,8	14
13	19,2	3,4	13
14	20,0	4,1	17
15	20,8	4,9	23
16	21,7	6,1	22
17	22,5	7,1	26
18	23,3	8,4	25
19	24,2	9,6	20
20	25,0	10,6	20
21	25,8	11,6	25
22	26,7	12,8	31
23	27,5	14,4	39
24	28,3	16,3	40
25	29,2	18,2	33
26	30,0	19,9	38
27	30,8	21,7	23
28	31,7	22,9	45
29	32,5	25,1	48
30	33,3	27,4	39
31	34,2	29,4	44
32	35,0	31,5	36
33	35,8	33,3	36
34	36,7	35,1	50
35	37,5	37,5	43
36	38,3	39,6	39
37	39,2	41,6	39
38	40,0	43,5	41
39	40,8	45,5	41
40	41,7	47,5	36
41	42,5	49,3	36
42	43,3	51,1	39
43	44,2	53,0	42
44	45,0	55,0	43
45	45,8	57,2	28
46	46,7	58,5	46
47	47,5	60,8	35
48	48,3	62,5	28
49	49,2	63,9	36
50	50,0	65,7	37
51	50,8	67,5	26

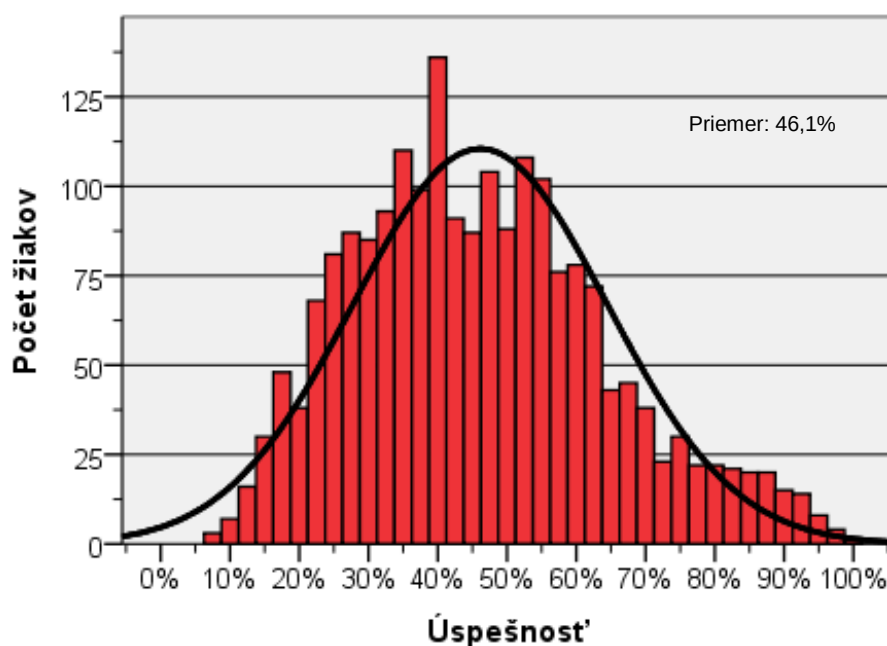
Úspešnosť podľa jednotlivých zručností

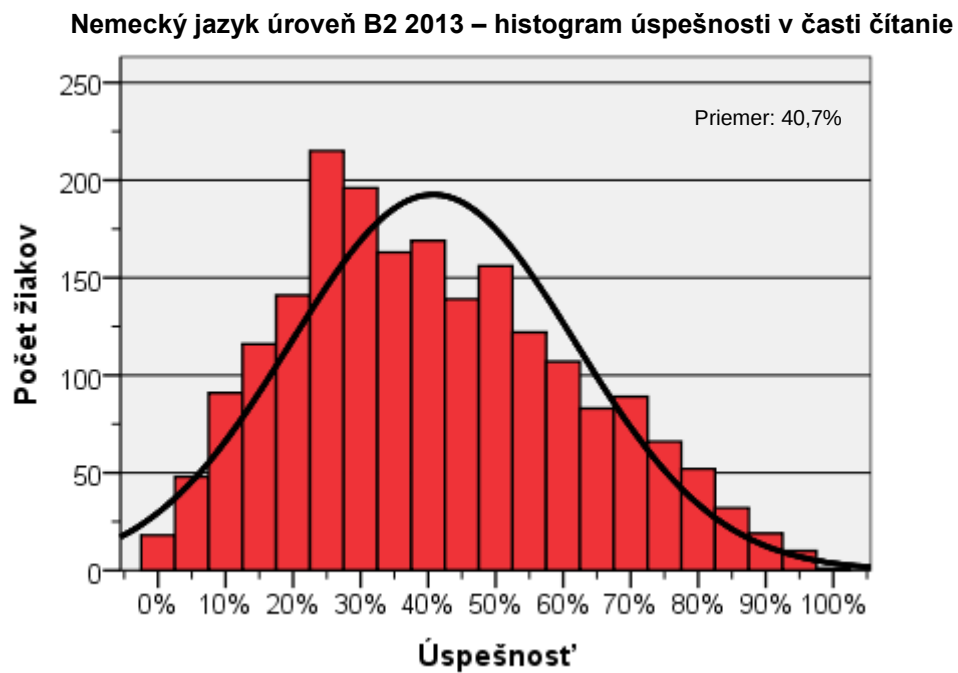
Histogramy úspešnosti podľa jednotlivých zručností svedčia o primeranej náročnosti jednotlivých častí testu pre testovanú populáciu.

Nemecký jazyk úroveň B2 2013 – histogram úspešnosti v časti počúvanie

Nemecký jazyk úroveň B2 2013 – histogram úspešnosti v časti gramatika

Obr. 9 Histogramy úspešnosti podľa jednotlivých zručností

3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z NJ úroveň B2

Charakteristiky položiek

Pri interpretácii výsledkov vychádzame zo štatistických ukazovateľov, ktoré charakterizujú jednotlivé položky.

Jednotlivé štatistické ukazovatele najprv charakterizujeme, aby sme uľahčili orientáciu v tabuľkách. Následne sa budeme venovať niektorým vybraným položkám z testu, aby sme dokumentovali ich vlastnosti.

Štatistické ukazovatele, ktoré charakterizujú každú položku v teste, sú: obťažnosť, citlivosť, neriešenosť, vynechanosť, nedosiahnutosť a medzipoložková korelácia.

Obťažnosť položky

Obťažnosť položky je charakteristika položky testu vypočítaná ako podiel žiakov, ktorí na položku odpovedali správne. Hodnota 0 znamená vysokú obťažnosť položky (nikto na ňu neodpovedal správne), hodnota 1 znamená nízku obťažnosť položky (všetci na ňu odpovedali správne). Pre lepšiu názornosť môžeme obťažnosť položky vyjadriť v percentách.

Hodnota obťažnosti	Obťažnosť položky
0 – 20 %	veľmi obťažná
20 – 40 %	obťažná
40 – 60 %	stredne obťažná
60 – 80 %	ľahká
80 – 100 %	veľmi ľahká

Z hľadiska zabezpečenia vysokej reliability je optimálne, aby sa obťažnosť väčšiny položiek pohybovala okolo 50 %.

Citlivosť položky

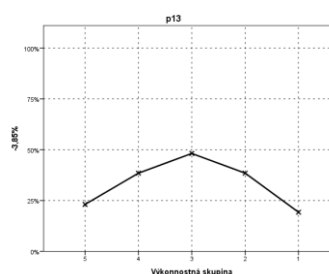
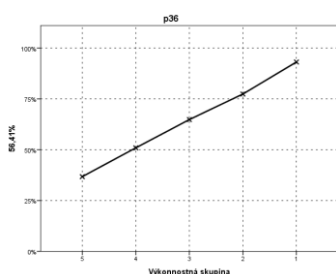
Citlivosť alebo **diskriminačná sila položky** je schopnosť položky rozlíšiť dobrých a slabších žiakov. Zoradených žiakov podľa úspešnosti v teste rozdelíme do piatich skupín, pričom citlivosť položky predstavuje rozdiel medzi priemernou úspešnosťou najlepšej a najslabšej pätiny testovaných žiakov. Citlivosť nižšiu ako 30 % považujeme za nedostatočnú, záporná hodnota identifikuje kritickú položku.

Distribúcia úspešnosti a citlivost' sa interpretuje grafmi, ktoré podrobnejšie znázorňujú vzťah medzi výkonnosťou v celom teste (delenie na 5 skupín na x-ovej osi) a ich priemernými úspešnosťami v danej položke na y-ovej osi. V prvej pätine (1) sa nachádzajú žiaci s najvyššou percentuálnou úspešnosťou riešenia testu, poslednú skupinu (5) tvoria najmenej úspešní žiaci. Grafy distribúcie úspešnosti pomáhajú charakterizovať, ako v danej položke súvisí úspešnosť jej riešenia s celkovou výkonnosťou žiaka. Vľavo pri každom grafe je uvedená citlivosť položky.

Podľa výslednej čiary rýchlo odhadneme charakter

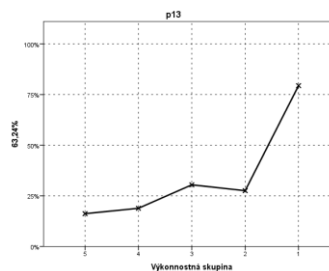
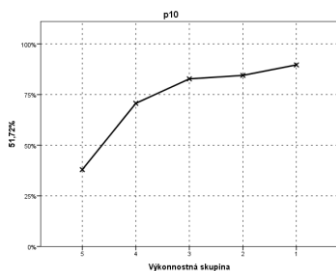
- vhodnej položky položky;

alebo úplne nevhodnej

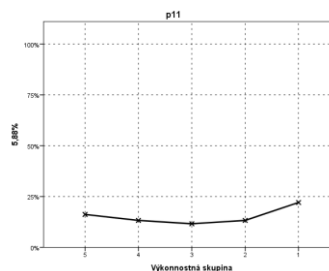
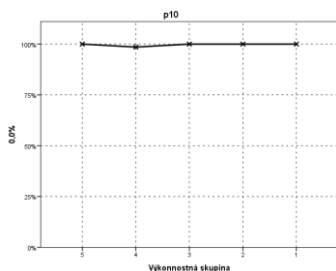
- položky, ktorá výrazne oddeľuje najmenej úspešných žiakov od ostatných,

alebo najúspešnejších od ostatných.

- položky, ktorá slabo diferencuje, pretože je pre všetkých veľmi ľahká

alebo veľmi ťažká.

Neriešenosť položky

Neriešenosť položky predstavuje percentuálny súčet nedosiahnutých a vynechaných položiek. **Vynechanosť** položky nastáva vtedy, ak žiak položku neriešil, ale niektorú z nasledujúcich ešte riešil. **Nedosiahnutosť** položky vyjadruje skutočnosť, že žiak túto položku neriešil a zároveň neriešil ani žiadnu z nasledujúcich položiek. Viac ako 30 %-tná neriešenosť položky by mala tvorcov testu vyzvať k úvahe nad príčinami, neriešenosť vyššiu ako 50 % považujeme za kritickú.

Medzipoložková korelácia

Medzipoložková korelácia je korelácia medzi položkou a zvyškom testu a vypovedá o reliabilite testu, čiže o vnútornej konzistencii jeho položiek. Táto charakteristika je vyjadrená prostredníctvom koeficientu korelácie Point Biserial (*P.Bis.*) medzi úspešnosťou vybranej položky a sumou úspešností všetkých ostatných položiek v poslednom stĺpci tabuliek 10, 11 a 13. Záporná hodnota vypovedá o tom, že položka nerozlišuje „úspešných“ a „menej úspešných“ žiakov. Žiaci, ktorých úspešnosť v teste bola nadpriemerná na položku odpovedali nesprávne a naopak žiaci, ktorí dosiahli v teste nižšiu úspešnosť, uviedli správnu odpoveď, napríklad hádaním. Aby sme položku považovali za vhodnú, hodnota medzipoložkovej korelácie musí dosahovať úroveň minimálne 0,30.

V cudzích jazykoch vypočítaný koeficient $r_{P.Bis.}$ určuje medzipoložkovú koreláciu aj v danej časti testu (Počúvanie, Gramatika a Čítanie).

Distraktory

V prípade položiek s výberom odpovede má žiak v ponuke okrem správnej odpovede aj jednu alebo viac nesprávnych odpovedí, ktoré nazývame **distraktory**.

Cieľom skúmania je zistiť, aká je proporционаlita voľby distraktorov a správnej odpovede, usudzovať, akí žiaci volili správnu odpoveď, akí jednotlivé distraktory. Pomáha charakterizovať položku z viacerých aspektov.

4 Analýza položiek testu EČ MS z NJ úroveň B2, 2013

Časť Počúvanie s porozumením

Ako vidíme v tabuľke č. 9, v časti *Počúvanie s porozumením* bolo 13 položiek stredne obťažných, tie tvoria základ testu, dve položky boli veľmi ľahké (č. 8 a 11), päť položiek bolo veľmi obťažných (15, 17, 18, 19, 20).

Niektoré položky (č. 2, 8, 9, 10, 11, 17, 18, 19) mali nižšiu citlivosť, čo znamená, že spoľahlivo nerozlíšili jednotlivé výkonnostné skupiny žiakov. V položkách 14 – 20 (3. úloha) pozorujeme vyššiu až vysokú neriešenosť, pri veľmi obťažných je dokonca výrazne vyššia. Vyššia neriešenosť je daná tým, že na rozdiel od predošlých dvoch úloh tu ide o doplňovaciu úlohu (Zusammenfassung), ktorá si na vyriešenie vyžaduje náročnejšie myšlienkové operácie ako predošlé dve úlohy. Na zvýšenú kognitívnu náročnosť úloh isté percento žiakov zvyčajne reaguje tým, že takúto úlohu jednoducho nerieši.

Tab. 9 Štatistické ukazovatele položiek v časti Počúvanie s porozumením

Nemecký jazyk úroveň B2 2013, forma 7026 - časť počúvanie

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
1	73,0	56,9	,00	,20	,20	,365
2	28,1	15,2	,00	,10	,10	,102
3	56,2	69,6	,00	,39	,39	,437
4	40,3	76,0	,00	,78	,78	,533
5	46,3	65,7	,00	,29	,29	,419
6	51,5	52,5	,00	,49	,49	,317
7	56,4	65,2	,00	1,18	1,18	,452
8	89,5	24,5	,00	,29	,29	,223
9	57,5	25,5	,00	,88	,88	,174
10	75,9	12,7	,00	,59	,59	,093
11	92,0	17,6	,00	,00	,00	,189
12	55,5	50,0	,00	,20	,20	,298
13	56,0	44,1	,20	,69	,88	,258
14	49,2	67,6	4,31	9,90	14,22	,332
15	14,3	44,1	6,27	20,49	26,76	,379
16	41,0	68,1	7,25	17,45	24,71	,399

17	7,5	14,2	10,29	18,92	29,22	,168
18	13,8	27,5	12,75	12,25	25,00	,244
19	6,9	16,2	19,61	9,71	29,31	,240
20	7,4	31,9	19,61	15,20	34,80	,373

Teraz sa bližšie pozrieme na niektoré konkrétne položky testu.

Položka č. 4. Východiskový text si žiaci vypočuli dvakrát. Do výpovede mali doplniť správnu odpoveď zo štyroch ponúkaných možností.

04 Bei der Arbeit im Restaurant helfen Janka

(A) ihre sehenden Kolleginnen

(B) einige ganz simple Tricks

(C) die Ratschläge ihrer Gäste

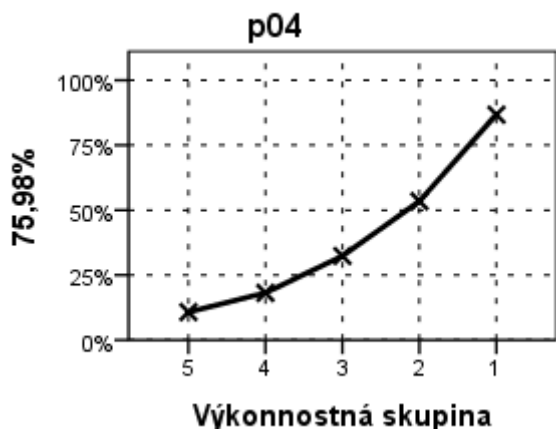
(D) die Geräusche aus der Küche

Pri tejto položke 33 % žiakov volilo ako správne riešenie distraktor C (namiesto správnej odpovede B). Pravdepodobne informáciu o tom, že nevidiaca čašníčka sa orientuje podľa hlasov hostí, ktorých obsluhuje, považovali za ekvivalentné tvrdenie k výpovedi, že pri práci používa niekoľko jednoduchých trikov. Ako vidieť z tabuľky 10, správne riešenie si vybralo 40 % žiakov.

Tab. 10 Analýza distraktorov – položka č. 04 – NJ B2

	A04	B04	C04	D04	X04
P. Bis.	-,18	,53	-,31	-,15	-,04
p	,13	,40	,33	,12	,01
N	135,00	411,00	339,00	127,00	8,00

Obrázok 10 predstavuje graf distribúcie úspešnosti položky č. 04. Na grafe je vidieť, že doslova ukážkovo rozlišovala výkonnostné skupiny.

Obr. 10 Distribúcia úspešnosti – položka č. 04 – NJ B2

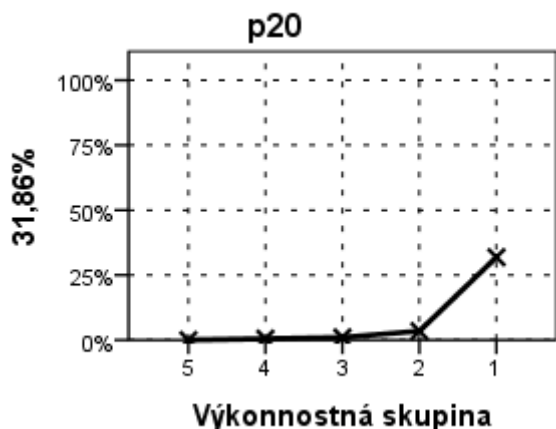
Veľmi obťažné pre žiakov boli položky č. 19 a 20. Žiaci mali po vypočutí nahrávky skompletizovať stručné zhrnutie obsahu textu (Zusammenfassung), do ktorého mali doplniť vynechané slová, lexikálne a gramaticky zapadajúce do daného kontextu.

*Den Politikern wollten sie zeigen, dass die Kinder aus der ganzen Welt **19** für die Naturerhaltung stehen. Das Treffen in Malaysia war erfolgreich, was den jungen Leuten **20** bereitete.*

(Správne riešenie u položky 19 bolo zusammen alebo gemeinsam, u položky 20 Freude.)

Vo všeobecnosti žiaci úlohu tohto typu buď neriešia alebo vynechávajú, keďže si vyžaduje náročnejšie myšlienkové operácie. Pri takomto type úlohy skôr riešia tie položky, ktoré sú jednoduchšie a časovo menej náročné. Uvedené problematické položky ich pravdepodobne odradili svojou náročnosťou a nižšou frekvenciou lexikálnej jednotky v bežných komunikačných situáciách, keďže aj z pohľadu tvorcov testu boli označené ako jedny z najnáročnejších položiek.

Graf distribúcie úspešnosti (obr. 11) názorne ukazuje, že položka č. 20 bola rovnako náročná aj pre žiakov, ktorí boli vo zvyšku testu úspešní, trochu lepšie si s ňou poradili iba jednotkári. Bola to jedna z položiek testu s najvyššou neriešenosťou.

Obr. 11 Distribúcia úspešnosti – položka č.20 – NJ B2

Časť Gramatika a lexika

Časť *Gramatika a lexika* obsahovala 2 veľmi obtiažné a 2 veľmi ľahké položky. Všetky ostatné položky boli stredne ťažké. Túto časť testu považujeme za optimálnu. Jedna položka mala nedostatočnú citlivosť, niekoľko položiek malo nižšiu citlivosť, citlivosť ostatných je vyhovujúca.

Tab. 11 Štatistické ukazovatele položiek v časti Gramatika a lexika

Nemecký jazyk úroveň B2 2013, forma 7026 - časť gramatika						
Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
21	34,7	48,5	,00	1,08	1,08	,389
22	24,8	20,6	,00	,39	,39	,199
23	68,7	45,6	,00	,98	,98	,333
24	28,5	32,8	,00	,39	,39	,290
25	32,0	13,2	,00	1,27	1,27	,165
26	18,0	27,9	,00	,39	,39	,309
27	55,0	18,6	,00	,39	,39	,110
28	52,0	64,7	,00	,88	,88	,413
29	87,9	28,9	,00	,29	,29	,288
30	76,8	45,1	,00	,59	,59	,344
31	58,2	52,5	,00	,20	,20	,324
32	53,3	55,9	,00	,20	,20	,397

33	33,9	27,9	,00	1,18	1,18	,260
34	54,5	34,3	,00	,69	,69	,219
35	41,7	28,4	,00	1,57	1,57	,248
36	38,3	3,9	,00	,98	,98	,038
37	79,0	36,8	,00	,29	,29	,284
38	22,6	51,5	,00	,29	,29	,492
39	66,0	28,4	,00	,10	,10	,243
40	42,8	41,2	,00	1,37	1,37	,289
41	82,5	43,6	,49	2,75	3,24	,377
42	42,8	74,5	,59	7,45	8,04	,535
43	66,1	46,6	,59	3,14	3,73	,329
44	37,0	67,2	,59	5,39	5,98	,509
45	34,2	47,1	,59	6,67	7,25	,400
46	39,1	37,3	,69	6,96	7,65	,273
47	29,0	51,5	,69	13,14	13,82	,460
48	28,5	32,8	,78	8,73	9,51	,260
49	47,4	42,6	1,08	8,14	9,22	,280
50	26,3	38,2	1,27	10,69	11,96	,316
51	27,5	55,4	1,67	13,82	15,49	,453
52	68,5	64,7	1,67	11,57	13,24	,464
53	24,6	61,3	1,67	10,88	12,55	,499
54	19,4	54,9	1,76	29,80	31,57	,474
55	57,0	64,2	2,06	19,31	21,37	,436
56	43,4	70,1	2,35	12,35	14,71	,497
57	65,1	56,9	2,65	20,29	22,94	,374
58	32,9	72,5	3,04	27,94	30,98	,562
59	47,3	54,9	3,53	2,35	5,88	,355
60	46,5	75,0	3,53	9,12	12,65	,523

Táto časť testu pozostávala z troch úloh. Prvá úloha bola typu multiple choice, žiaci si vyberali zo štyroch možností. Úloha testovala bežné gramatické javy ako sú slovesné tvary, slovosled, spojky, predložky, atď.

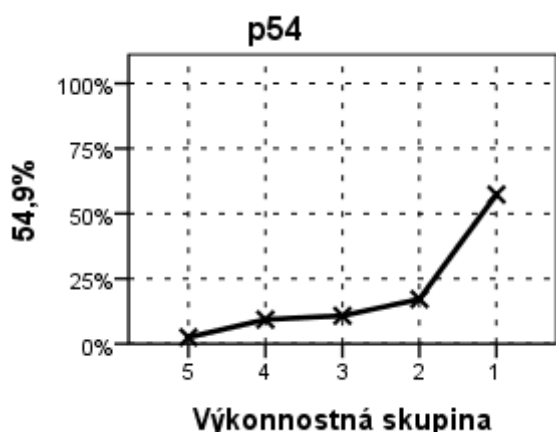
V druhej úlohe časti *Gramatika a lexika* je pozorovateľné zvyšovanie podielu neriešenosti položiek. Tento fakt pravdepodobne opäť súvisí s tým, že úloha bola otvorená, žiaci mali do kontextu dopĺňať vhodné lexikálne jednotky, ktoré si vyberali z banky slov. V banke mali k dispozícii 20 slov, avšak na doplnenie potrebovali iba 10, zvyšné slová boli distraktormi. Keďže úloha opäť testuje náročnejšie myšlienkové operácie, môžeme usudzovať, že isté percento žiakov sa riešeniu takýchto úloh vyhýba, prípadne si ich riešenie necháva na záver testu a skôr sa venuje úlohám vyžadujúcim menej náročnú kognitívnu činnosť.

Uvedená úloha je zostavená tak, aby všetky ponúkané slová (správne riešenia) mali svoj distraktor na základe fonetickej príbuznosti, príp. lexikálneho vzťahu (napr. synonymá, opozitá, atď.).

Tretia úloha v časti *Gramatika a lexika* vykazuje najvyššiu neriešenosť z celého testu. Je to úloha doplnovacieho typu, kde mali žiaci dopĺňať do kontextu lexikálne jednotky. Ako pomôcka slúžili začiatkové písmená požadovaného slova. Pretože si táto úloha vyžaduje veľkú dávku kreativity a dobré znalosti lexikálnych jednotiek a ich exaktného významu, ako aj porozumenie textu ako celku, veľký počet žiakov sa jej vyhýba a buď ju nerieši vôbec alebo vyrieši len veľmi jednoznačné položky.

Ako veľmi obťažná sa ukázala položka č. 54, ktorá si vyžadovala ovládanie náročnejšej slovnej zásoby. Úspešnejšie ju riešili len žiaci z hornej časti výkonnostného spektra (obr. 12). Sloveso „gelten“ bolo pritom potrebné použiť v prítomnom čase. Problém s riešením tak pravdepodobne vznikol v dôsledku nepochopenia kontextu.

Für Christen **54** ge _ _ _ _ die 40 Tage vor Ostern als Vorbereitungszeit auf das Fest der Auferstehung Jesu.

Obr. 12 Distribúcia úspešnosti – položka č.54 – NJ B2

Všetky ostatné položky v tejto úlohe výborne rozlíšili jednotlivé skupiny výkonnostného spektra. Tu je potrebné podotknúť, že žiaci úspešnejšie riešia jednoznačné pomenovania zo základnej slovnej zásoby a kratšie lexikálne jednotky.

Časť Čítanie s porozumením

Okrem troch veľmi obťažných položiek (76, 77 a 79) mali všetky ostatné položky v tejto časti testu strednú úroveň obťažnosti. Tri položky mali mierne nižšiu citlivosť (pozri tab. 12).

Tab. 12 Štatistické ukazovatele položiek v časti Čítanie s porozumením

Nemecký jazyk úroveň B2 2013, forma 7026 - časť čítanie

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosaiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
61	42,0	60,3	,00	,78	,78	,358
62	33,9	48,5	,00	,59	,59	,319
63	77,0	26,5	,00	,29	,29	,196
64	58,4	33,3	,00	,78	,78	,185
65	39,6	35,8	,00	1,37	1,37	,196
66	57,5	74,0	,00	1,37	1,37	,445
67	52,2	61,3	,10	1,67	1,76	,315
68	40,7	58,3	,29	2,35	2,65	,402
69	30,0	51,0	,29	3,04	3,33	,364
70	48,0	65,2	,29	2,65	2,94	,435
71	56,1	67,6	,29	3,53	3,82	,506
72	48,5	54,9	,29	1,47	1,76	,387
73	41,3	63,7	,98	3,14	4,12	,418
74	41,7	38,2	14,90	6,37	21,27	,245
75	36,4	79,9	17,35	13,53	30,88	,535
76	15,6	51,0	18,73	15,00	33,73	,441
77	5,5	22,5	20,20	10,59	30,78	,316
78	27,4	76,5	23,33	15,69	39,02	,562
79	4,2	14,7	25,29	20,49	45,78	,249
80	59,0	72,5	25,29	1,57	26,86	,471

V prvej úlohe tejto časti sa nachádzali ľahšie až optimálne položky. Žiaci si prečítali sedem krátkych textov, ku ktorým mali priradiť nadpisy spomedzi desiatich ponúkaných. Tri z nadpisov teda boli distraktormi.

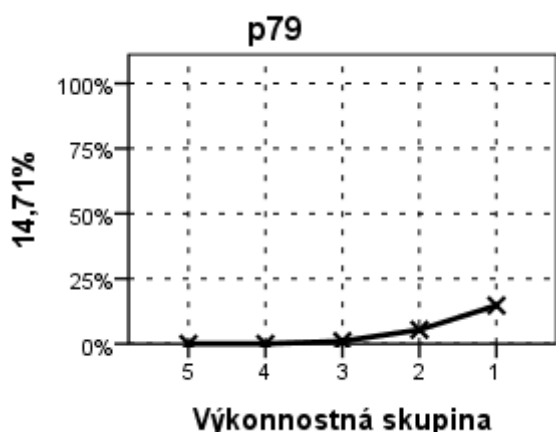
Najproblematickejšia bola, tak ako každoročne, posledná úloha typu Zusammenfassung, ktorá už principiálne odrádza žiakov svojím formátom. Všetky položky v tejto úlohe majú veľmi vysokú neriešenosť a vynechanosť práve preto, že úloha sa nachádza na konci testu a je to otvorená úloha vyžadujúca si náročné kognitívne operácie. Žiaci si najprv prečítajú východiskový text a následne jeho zhrnutie, v ktorom chýbajú slová. Tieto majú žiaci doplniť podľa kontextu a v správnom gramatickom tvare.

Aj najobťažnejšia položka celého testu s najvyššou neriešenosťou sa vyskytla práve v poslednej úlohe tejto časti testu.

Ein stabiles Gewicht halten hingegen Personen, die zur Selbstkontrolle und Selbstbeobachtung 79 sind, das heißt diszipliniert sein können.

(Správne riešenie: fähig)

Problematickosť tejto položky bola s najväčšou pravdepodobnosťou spôsobená tým, že patrí do rozširujúcej slovnej zásoby a ani najlepšie výkonnostné skupiny sa nedostali nad hranicu úspešnosti 20 % (pozri obr. 13).

Obr. 13 Distribúcia úspešnosti – položka č.79 – NJ B2

5 Vyhodnotenie písomnej formy internej časti MS z NJ úroveň B2

Cieľom tejto časti skúšky bolo preveriť schopnosť žiakov písať samostatne, žánrovo, štylisticky a gramaticky adekvátne, jasne, zrozumiteľne a na primeranej úrovni. Testovalo sa používanie primeraných jazykových štruktúr, rozsah slovnej zásoby, kompozícia a štylizácia, formálne členenie písomného prejavu a pravopis.

Žiakom bola zadaná jedna úloha so štrukturalizovaným zadáním, ktoré tematicky vychádzalo z cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturanta z daného cudzieho jazyka.

Téma: **Gegenwart und Zukunft des Buches**

Schreiben Sie einen Aufsatz (200 – 220 Wörter) über die Rolle des Buches in der heutigen Gesellschaft.

Gehen Sie dabei auf die folgenden Punkte ein:

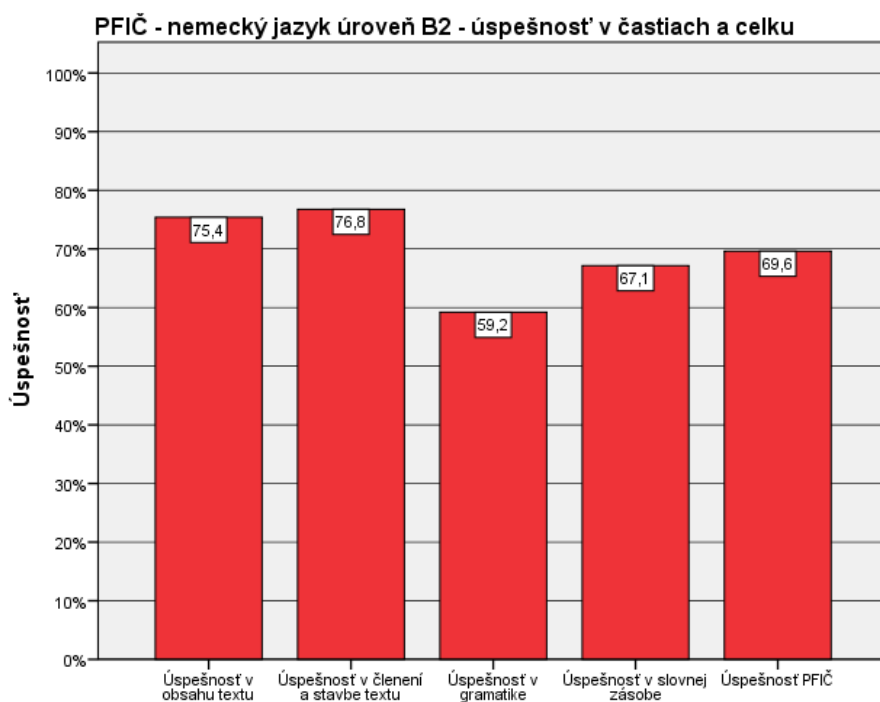
- Ihre liebste Lektüre (Bücher, Zeitungen, Zeitschriften ,), Gründe dafür
- die Zukunft des Buches neben den elektronischen Medien
- Lesen als Freizeitbeschäftigung bei Ihnen und Ihren Freunden

- *Motivation für das Lesen durch den Unterricht in der Schule*
- *Ihre Buchempfehlung: Autor, Titel (in deutscher Übersetzung), Thematik*

Časová dotácia na riešenie úlohy bola 60 minút. Za tento čas mali žiaci napísať prácu v rozsahu 200 – 220 slov. Práce žiakov hodnotili na školách interní učitelia, ktorí majú v aprobácii príslušný cudzí jazyk podľa *Pokynov a kritérií na hodnotenie PFIČ z cudzích jazykov*, vydaných NÚCEM. Každú prácu posúdili dvaja hodnotitelia, aby bola zabezpečená reliabilita hodnotenia. Hodnotitelia posudzovali kvalitu práce podľa štyroch stanovených kritérií: obsah textu, členenie a stavba textu, gramatika a slovná zásoba. Za každú z týchto oblastí mohol žiak získať maximálne 5 bodov. Výsledky hodnotenia žiackych prác PFIČ MS zadali školy do elektronického formulára, ktorý pripravil a spravoval ÚIPŠ-ŠVS Banská Bystrica.

PFIČ MS 2013 úrovne B2 sa zúčastnilo 2 034 maturantov z 370 škôl. Ako vidíme na obrázku 14, celková úspešnosť bola **69,6 %**. Z hodnotených oblastí boli najúspešnejšie členenie a stavba textu (76,8 %), najslabšou zložkou bola gramatika (59,2 %), avšak tento výsledok je veľmi dobrý. V textoch žiakov nachádzame aj zložitejšie jazykové štruktúry, menšie množstvo gramatických a pravopisných chýb.

Môžeme teda konštatovať, že zručnosť písanie zvládli žiaci maturujúci v úrovni B2 dobre.

Obr. 14 Úspešnosť v PFIČ – NJ B2

Pre úplnosť meraní uvádzame v nasledujúcej tabuľke priemernú úspešnosť žiakov v častiach a celku PFIČ úroveň B2 podľa typu školy. Pre nepomer počtov gymnazistov (97,2 %) a žiakov SOŠ a konzervatórií porovnania a ďalšie analýzy vykonané neboli.

Tab. 13 Úspešnosť v PFIČ – NJ B2 podľa typu školy

PFIČ 2013 - nemecký jazyk úroveň B2 - úspešnosť v častiach a celku (%) podľa typu školy					
Typ školy	Úspešnosť v obsahu textu	Úspešnosť v členení a stavbe textu	Úspešnosť v gramatike	Úspešnosť v slovnej zásobe	Úspešnosť PFIČ
GYM	75,1	76,4	58,8	66,7	69,3
SOŠ a konzervatóriá	83,9	89,8	73,7	82,1	82,4
Spolu	75,4	76,8	59,2	67,1	69,6

Záver a odporúčania do praxe

Na výsledky riešenia testu externej časti maturity z nemeckého jazyka úrovne B2 sa môžeme pozeráť z hľadiska kvality výkonu žiakov, ako aj z hľadiska kvality meracieho nástroja – testu, pričom tieto dva aspekty sú navzájom prepojené.

Test EČ MS v úrovni B2 riešilo 2 033 žiakov. Najviac žiakov maturovalo v Prešovskom kraji, najmenej v Košickom. Podľa zriaďovateľa pochádzalo 81,8 % žiakov zo štátnych škôl, zvyšok bol rozdelený medzi žiakov cirkevných (12,1 %) a súkromných škôl (6,2 %). V rozdelení podľa typu školy výraznú menšinu tvorili žiaci stredných odborných škôl a konzervatórií, ktorých bolo 2,9 %. V tomto školskom roku maturovalo viac dievčat (67,1 %) ako chlapcov (32,9 %).

Priemerná úspešnosť celého súboru (národný priemer) bola **44,5 %**, čo zodpovedá normatívnemu charakteru testu (u ktorého očakávame priemernú úspešnosť okolo 50 %). Rozdiely dosiahnutých priemerných úspešností podľa kraja, zriaďovateľa, pohlavia a polročnej klasifikácie sme vyhodnotili štatistickým testovaním obojstrannej signifikancie, ako aj vecnou signifikanciou rozdielov medzi dosiahnutou úspešnosťou a národným priemerom. Vzájomné rozdiely sa podľa očakávania preukázali ako signifikantné, keďže ide o veľký štatistický súbor. Ďalšie rozdiely sme posudzovali prostredníctvom vecnej signifikancie. Ukázalo sa, že výkon žiakov podľa krajov bol vyrovnaný, iba žiaci Nitrianskeho kraja dosiahli lepšie výsledky oproti priemeru vzorky na miernej úrovni vecnej signifikancie a žiaci Banskobystrického kraja boli slabší od priemeru na strednej úrovni vecnej významnosti.

Rozdiely v priemernej úspešnosti žiakov škôl podľa zriaďovateľa v teste z NJ úroveň B2 nie sú vecne významné. Výsledky žiakov štátnych a cirkevných škôl sú porovnateľné s národným priemerom. Podľa veľkosti školy bola vykázaná nižšia priemerná úspešnosť u žiakov škôl s veľkosťou do 300 žiakov a vyššia u žiakov škôl s veľkosťou nad 600 žiakov na miernej úrovni vecnej signifikancie. V porovnaní podľa pohlavia priemerný výkon chlapcov bol vyrovnaný s priemerným výkonom dievčat. Celkovo bol test z rodového hľadiska náročnosti položiek dobre vyvážený. Ak porovnáme výkon podľa polročnej klasifikácie maturanta z nemeckého jazyka, konštatujeme nezvyčajný jav - vecne významne boli lepší iba jednotkári od ostatných výkonnostných skupín, a to na úrovni strednej vecnej signifikancie. Medzi ostatnými skupinami žiakov podľa známky bol len veľmi mierny alebo zanedbateľný rozdiel. Kvôli nízkemu počtu päťkárov vo vzorke (1,7%) neporovnávame úspešnosť tejto skupiny s ostatnými výkonnostnými skupinami žiakov.

Dá sa konštatovať, že dosiahnuté priemerné výkony boli primerané širokospektrálnej populácii, ktorá tento test riešila.

Základné charakteristiky testu EČ MS poukazujú na vysokú kvalitu testu. Reliabilita testu bola vysoká, Cronbachovo $\alpha = 0,914$ potvrdzuje vysokú spoľahlivosť merania.

Priemerná úspešnosť v PFIČ MS úroveň B2 dosiahla **69,6 %**. Najúspešnejší boli žiaci v členení a stavbe textu (76,8 %) , najnižšiu úspešnosť dosiahli v gramatike (59,2 %), čo je dobrý výsledok pre testovanú populáciu.

V tabuľke 14 predkladáme porovnanie priemernej úspešnosti v EČ MS z NJ úroveň B2 podľa jednotlivých zručností za roky 2010 – 2013.

Tab. 14 Prehľad priemernej úspešnosti v EČ MS z NJ úroveň B2 podľa zručností v r. 2010 – 2013

Úspešnosť	2010 869 žiacov	2011 531 žiacov	2012 2 304 žiacov	2013 2 033 žiacov
Celková	58,5%	50,2%	44,7%	44,5%
Počúvanie s porozumením	57,9%	42,8%	47,8%	46,7%
Gramatika a lexika	61,8%	58,2%	48,6%	46,1%
Čítanie s porozumením	56,0%	49,5%	37,8%	40,7%

Z jednotlivých zručností boli žiaci priemerne najúspešnejší v gramatike a lexike, a najväčšie problémy im spôsobuje čítanie s porozumením. V PFIČ MS úroveň B2 najlepšie výsledky žiaci pravidelne preukazujú v oblastiach obsah alebo členenie a stavba textu a horšie výsledky sú v gramatike alebo slovnej zásobe.

Môžeme skonštatovať, že úroveň zvládania testovacích techník používaných v externej maturitnej skúške z nemeckého jazyka je prijateľná i vďaka pripravenosti učiteľov na tento druh hodnotenia výkonov žiakov stredných škôl.

Na základe hore uvedených skutočností sme zostavili odporúčania do praxe, ktoré pomôžu k zlepšeniu informovanosti o vývoji MS z nemeckého jazyka a perspektívach jej smerovania s cieľom aj naďalej zjednocovať úroveň a spôsob preverovania a objektívneho hodnotenia vedomostí na výstupe zo strednej školy s inými krajinami EÚ. Dôležitým krokom k pochopeniu koncepcie a zámeru externe zadávanej maturitnej skúšky zo strany verejnosti je neustála interakcia s výsledkami z MS a sledovanie nových trendov, ktoré sa do testovania zavádzajú.

Odporúčania učiteľom:

- Priebežne kontrolovať aktualizácie zverejnené na stránkach Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania (www.nucem.sk) a mať tak prehľad nielen

o možných zmenách v špecifikáciách testov, ale využívať aj možnosť analyzovania zverejnených správ o výsledkoch externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z nemeckého jazyka.

- Sledovať stránku Štátneho pedagogického ústavu v súvislosti s metodickými a koncepcnými zmenami maturitnej skúšky, byť oboznámený s cieľovými požiadavkami, ktoré sú východiskom k tvorbe testov z cudzích jazykov.
- Mať preštudovaný Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (SERR) a pri hodnotení v rámci triedy používať na hodnotenie jazykových zručností deskriptory uvedené v tomto dokumente.
- Snažiť sa používať také metódy testovania, ktoré žiakov trénujú a pripravujú na spôsob komunikatívneho testovania, presadzovaný pri tvorbe maturitných testov z cudzích jazykov.
- Pri výučbe nemeckého jazyka a príprave budúcich maturantov sa snažiť o posilnenie problematických oblastí špecifikovaných v správach o výsledkoch EČ a PFIČ maturitnej skúšky z nemeckého jazyka, a teda intenzívne viesť žiakov predovšetkým k čítaniu s porozumením, prípadne k počúvaniu s porozumením, kde aplikujú nielen lexikálne a gramatické vedomosti na úrovni B2, ale posilnia aj svoje divergentné myslenie a zapojenie vyšších myšlienkových operácií ako len pri jednoduchých gramatických úlohách s výberom odpovede.

Vzhľadom na to, že metodika zostavovania meracieho nástroja sa vyvíja, predpokladáme, že aj tento dokument je prínosom k ďalšiemu skvalitňovaniu testovacích nástrojov EČ a PFIČ MS. Súčasne dúfame, že tento dokument je pre odbornú a pedagogickú verejnosť aj užitočným materiálom, na základe ktorého je možné podrobne vyhodnotiť a analyzovať úroveň testovaných vedomostí a zručností maturantov z nemeckého jazyka – úroveň B2, a tak prispieť ku skvalitňovaniu vyučovacieho procesu v oblasti cudzích jazykov.

Literatúra

1. Burjan, V.: Tvorba a využívanie školských testov vo vzdelávacom procese. Bratislava: Exam, 1999.
2. Hendl, J.: Přehled statistických metod zpracování dat. Praha: Portal, 2004.
3. Kolektiv: Standardy pro pedagogické a psychologické testování. Praha: Testcentrum, 2001.
4. Mrva, M.: Závěrečná správa zo štatistického spracovania testu z nemeckého jazyka úroveň B2. Bratislava: NÚCEM, 2013.
5. Kol. OHVM: Závěrečná správa o výsledkoch PFIČ z nemeckého jazyka úroveň B2. Bratislava: NÚCEM, 2013.
6. Kol. OHVM: Príručka (vysvetlenie pojmov, používaných v záverečných správach zo štatistického spracovania testov T9 a EČ MS). Bratislava: NÚCEM, 2013.
7. Lapitka, M.: Tvorba a použitie didaktických testov. Bratislava: ŠPU, 1996.
8. Ritomsky, A. - Zelmanova, O.: Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní s využitím systému SPSS. Bratislava: ŠPU, 2003.
9. Ritomsky, A. - Zelmanova, O. - Zelman, J.: Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní s využitím systému SPSS. ŠPU : Bratislava 2002.
10. Sklenarova, I. - Zelmanova, O.: Metodika spracovania dát z maturity 2005 v systéme SPSS. Bratislava: ŠPU, 2005.
11. SPSS Base 10.0 User`s Guide. by SPSS Inc. : Chicago 1999.
12. SPSS Base 7.0 Syntax Reference Guide. by SPSS Inc.: Chicago 1996.
13. Turek, I.: Učiteľ a pedagogický výskum. Bratislava: Metodické centrum, 1998.
14. Wimmer, G.: Štatistické metódy v pedagogickom výskume. Hradec Králové: Gaudeamus, 1993.